

Beregning af en skattereform¹

4. juli 2012

Indledning

Dette notat beskriver, hvorledes DREAM-modellen vurderer, at en skattereform, som er foreslået af Dansk Erhverv (DE), vil påvirke dansk økonomi. Skattereformen indeholder 6 forslag til skattelettelser og 8 finansieringsforslag. Alle skattelettelser indføres i 2013, hvorimod finansieringsforslagene indføres løbende frem imod 2020. Det vil sige, at skattereformen på kort sigt er underfinansieret. I 2020 er skattereformen fuldt finansieret og finanspolitisk neutral, når det udelukkende er de mekaniske effekter², der betragtes. Når adfærds- og dynamiske effekter tages med i betragtning, forbedrer skattereformen på langt sigt de offentlige finanser med, hvad der svarer til 0,5 pct. af BNP. Dette resultat afhænger af den usikkerhed, der er omkring personers adfærd i forbindelse med ændrede økonomiske gevinster ved at arbejde, som beskrevet nærmere under 'Tekniske forudsætninger for beregningerne'. Tabel 1 viser, hvorledes de enkelte reformforslag påvirker holdbarhedsindikatoren (HBI)³ samt den mekaniske effekt af de enkelte forslag.

Tabel 1 - Effekten på de offentlige finanser af skattereformens 14 forslag

	HBI ⁱ	Ændring i HBI ⁱ	Mekanisk effekt i 2020 ⁱⁱ
Grundforløb	-0,33		
Fjernelse af diverse særskatter		-0,29	-7,55
Forhøjelse af beskæftigelsesfradrag		-0,18	-6,30
Forhøjelse af topskattegrænse		-0,15	-5,16
Lettelse af topskattesats		-0,16	-5,01
Sænkelse af selskabsskattesats		-0,30	-9,16
Initiativer til at tiltrække udenlandske investeringer		-0,02	-1,06
Ændret regulering af overførselsindkomster		0,72	9,77
Øget brugerbetaling		0,23	6,20
Øget pensionsafkastbeskatning		0,11	3,42
Ophævelse af nominalprincippet for ejendomsværdibeskatning		0,27	6,82
Afvikling af særlige begunstigelser		0,07	3,00
Mere effektiv skatteligning		0,07	2,00
Andelsboliger gøres skattepligtige		0,07	2,00
Håndhævelse af udenlandske internetvirksomheders danske momspligt		0,06	0,95
Samlet	0,18	0,50	-0,09

ⁱ angiver % af BNP. ⁱⁱ angiver mia. kr. i 2013-niveau.

Kilde: Egne beregninger på DREAM

¹ Denne analyse er bestilt af Dansk Erhverv.

² Se afsnittet om "Påvirkningen af de offentlige finanser" for nærmere beskrivelse af begrebet.

³ HBI er et mål for, om finanspolitikken er holdbar. En HBI på f.eks. -1,3 pct. betyder, at de offentlige finanser hvert år mangler indtægter svarende til 1,3 pct. af BNP, for at finanspolitikken er holdbar. Finanspolitikken er holdbar, når staten på langt sigt kan overholde sine forpligtigelser (betale sine lån tilbage), når de nuværende regler og praksis fastholdes i al fremtid.

Tekniske forudsætninger for beregningerne

DREAM-modellen er en langsigtet ligevægts-strukturmodel, hvis hovedformål er at analysere den langsigtede finanspolitiske holdbarhed. Når DREAM-modellen bruges til at analysere effekter af ændringer i den økonomiske politik, er det dermed de langsigtede strukturelle ændringer, der analyseres, hvorimod kortsigtede og konjunkturafhængige effekter ikke medtages i analysen.

Den nuværende DREAM-model er kalibreret via nationalregnskabet fra 2008, hvor nationalregnskabet inden kalibrering er blevet rensat for konjunkturafhængige effekter. Den økonomiske krise er indarbejdet i modellen via Finansministeriets fremskrivning til 2020⁴ ved at tillade, at en række af modellens parametre, der beskriver modellens økonomiske struktur og agenternes adfærd, må afvige fra deres strukturelle niveau. Efter 2020 vender parametrene gradvist tilbage til det strukturelle niveau. Efter at Finansministeriets fremskrivning er indlagt i modellen, modificeres modelforløbet med en række supplerende antagelser, der stødes ind i modellens grundscenarie, således at modellen tager højde for de politisk vedtagne økonomiske reformer. I forhold til DREAMs grundmodel beskrevet i DREAM (2011)⁵, medtages 'Tilbageføringsreformen' i grundforløbet for beregningerne af skattereformen. Ydermere ophæves skattestoppets nominalprincip fra 2012 med undtagelse af ejendomsværdibeskatningen, hvor nominalprincippet opretholdes.

DREAM-modellen bygger på en række antagelser omkring økonomisk adfærd, som er beskrevet nærmere i DREAM (2011) samt i dokumentationen af DREAM-modellen. Når ændringer i skattesystemet analyseres, er særligt antagelserne omkring personers adfærd i forbindelse med ændrede økonomiske gevinster ved at arbejde vigtige. I DREAM-modellen antages det, at det intensive arbejdsudbud har en elasticitet på hhv. 0,15 for kvinder og 0,05 for mænd. Det betyder, at såfremt reallønnen efter skat stiger med 1 pct., stiger arbejdsudbuddet målt i antal timer med hhv. 0,05 pct. og 0,15 pct. Disse elasticiteter stammer fra et studie af Frederiksen et al. (2008)⁶. Et nyere studie af Kleven & Schultz (2011)⁷ estimerer elasticiteterne på baggrund af dansk data fra 1980 til 2005. Deres resultater indikerer, at elasticiteterne ligger på et lidt lavere niveau end Frederiksen et al. finder.

I DREAM-modellen antages det, at det ekstensive arbejdsudbud har en elasticitet på omtrent samme niveau som arbejdsudbudselasticiteten på den intensive margin. Det betyder, at såfremt den økonomiske gevinst ved at have et arbejde stiger med 1 pct., stiger beskæftigelsen i antal personer, der har et arbejde, med hhv. 0,05 pct. for mænd og 0,15 pct. for kvinder ganget med en faktor, der har en værdi omkring 1⁸. Disse ekstensive udbudselasticiteter er der en del mere usikkerhed omkring, da de ikke er blevet estimeret på dansk data. Der findes dog udenlandske studier, som viser, at de ekstensive arbejdsudbudselasticiteter ligger på omtrent samme niveau som de intensive

⁴ Den anvendte fremskrivning stammer fra Finansministeriets grundforløb frem til 2020 fra maj 2011.

⁵ DREAM (2011): *Langsigtet økonomisk fremskrivning 2011*. København.

⁶ Frederiksen, A., E. K. Graversen & N. Smith (2008): *Overtime Work, Dual Job Holding, and Taxation*. Research in Labor Economics, Vol. 28, 25 – 55.

⁷ Kleven, H. J. & C. T. Schultz (2011): *Estimating Taxable Income Responses Using Danish Tax Reforms*. Working Paper. London School of Economics.

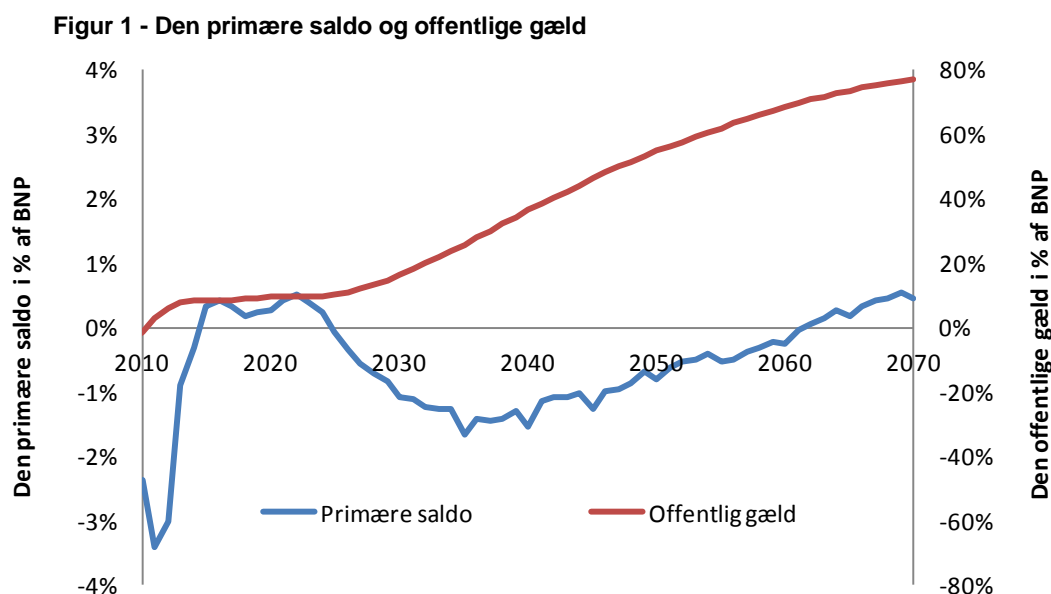
⁸ Faktoren er kompensationsgraden divideret med 1 minus kompensationsgraden. Dermed er faktoren 1, hvis kompensationsgraden er 0,5, hvilket er tæt på den gennemsnitlige kompensationsgrad i DREAM-modellen.

arbejdsudbudselasticiteter (Chetty et al. (2011)⁹). Både den intensive og den ekstensive elasticitet ligger dog på et generelt højere niveau i de udenlandske studier.

Grundforløbet

Når 'Tilbageføringsreformen' og ophævelsen af 'skattestoppet' inkluderes i beregningerne af den finanspolitiske holdbarhed, forbedres holdbarheden i forhold til DREAMs grundmodel fra 2011. Det nye grundforløb er dog stadig uholdbart, hvilket en holdbarhedsindikator på -0,33 pct. indikerer. Holdbarhedsindikatoren skal forstås således, at det offentlige hvert år mangler indtægter svarende til 0,33 pct. af BNP, for at finanspolitikken er holdbar.

Finanspolitiske fremskrivninger forudsiger, at den offentlige sektor vil have underskud i en lang årrække, før disse underskud bliver afløst af overskud. Dermed er problemstillingen ikke blot at forbedre den finanspolitiske holdbarhed på langt sigt, men også at mindske underskuddene i den mellemliggende periode, således at finanspolitikken fremstår troværdig. Problemstillingen kan betragtes i Figur 1, som beskriver den offentlige primære saldo¹⁰ og den offentlige samlede gæld i grundforløbet for denne analyse.

Kilde: Egne beregninger på DREAM

9 Chetty, R., A. Guren, D. Manoli & A. Weber (2011): *Are Micro and Macro Labor Supply Elasticities Consistent? A Review of Evidence on the Intensive and Extensive Margins*. The American Economic Review, Vol. 101, Nr. 3, 471 – 475.

¹⁰ Den offentlige sektors indtægter fratrukket den offentlige sektors udgifter, eksklusiv renteudgifter.

Påvirkningen på arbejdsudbuddet

Hovedformålet med skattereformen er at øge arbejdsudbuddet. Arbejdsudbuddet ændres hovedsageligt ved, at der kommer flere i beskæftigelse eller, at arbejdstiden stiger. Niveauerne for fire relevante variable til beskrivelse af arbejdsudbuddet er vist i Tabel 2. Den gennemsnitlige arbejdstid angiver det årlige antal arbejdstimer, som en gennemsnitsperson på arbejdsmarkedet har. Arbejdsstyrken er antallet af personer, der udbyder deres arbejdskraft til beskæftigelse. Såfremt man er i arbejdsstyrken, men ikke er i beskæftigelse, bliver man opgjort som ledig. Den fuldtidsækvivalent beskæftigelse angiver, hvor meget den samlede beskæftigelse svarer til i personer, hvis alle personer i beskæftigelse arbejder fuldtid, hvilket svarer til 1.559 timer om året. Det vil sige, at dette mål både omfatter ændringer i arbejdsstyrken, ledigheden og den gennemsnitlige arbejdstid.

Som beskrevet tidligere er DREAM-modellen en langsigt strukturel ligevægtsmodel. Det vil sige, at niveauerne angivet i Tabel 2 angiver de strukturelle niveauer i hhv. 2020 og 2040. Såfremt økonomien ikke er på sit strukturelle niveau i disse år, vil de faktiske niveauer afvige fra de strukturelle.

Tabel 2 – Beskæftigelse og arbejdsudbud i grundforløbet

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	1.563	1.572
	personer	
Arbejdsstyrken	2.869.000	2.976.500
Antal ledige	99.500	105.000
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	2.777.000	2.894.500

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Påvirkningen af de offentlige finanser

Denne skattereform indeholder en række skattelettelser samt en række tiltag, der skal finansiere disse skattelettelser. Finansieringen sker både ved at øge en række andre skatter og afgifter samt ved, at der laves offentlige besparelser. Målet for skattereformen er, at skattelettelserne skal være fuldt finansierede i 2020, når man udelukkende betragter de mekaniske effekter. Det vil sige, at man ikke medregner de dynamiske effekter og adfærdseffekter, et evt. forslag måtte have. Den mekaniske effekt, der beskrives i dette notat, er en netto-mekanisk effekt. Det betyder, at man udregner, hvorledes statens indtægter og udgifter påvirkes, uden at nogen adfærd tages i betragtning, men med effekten af, at en ændring kan påvirke flere indtægts-/udgiftskilder. Eksempelvis påvirker en ændret skattesats vedrørende varegruppe A evt. fradraget vedrørende beskatningsgrundlaget for varegruppe B. Dermed er det ændringen af beskatningen af varegrupperne A og B, der udgør den netto-

mekaniske effekt. Den netto-mekaniske effekt inkluderer dog ikke det såkaldte 'tilbageløb', som blandt andet bliver opgjort i 'Danmark i arbejde - Skattereformen'¹¹.

Når skattelettelserne og finansieringstiltagene lægges ind i DREAM-modellen, analyseres det, hvorledes tiltagene påvirker økonomien i DREAM-modellen, som pr. konstruktion er i ligevægt. Dermed kan den samlede effekt på de offentlige finanser opgøres. Den samlede effekt indeholder både de mekaniske effekter, adfærdseffekterne og de dynamiske effekter¹².

Skattereformen er udarbejdet således, at skattelettelserne træder i kraft fra 2013. Finansieringen indføres derimod gradvist frem til 2020, hvilket betyder, at skattereformen er underfinansieret på kort sigt. Dette påvirker selvfølgelig statens finanser negativt på kort sigt, men modsat kan underfinansieringen virke som en stimulerende finanspolitik i den nuværende lavkonjunktur. Igen skal det dog understreges, at DREAM-modellens styrke ligger i vurderingerne af de langsigtede strukturpåvirkninger. Hvorledes den midlertidige underfinansiering påvirker økonomien på kort sigt, bør således ikke vurderes ud fra DREAM-modellen, men ud fra kortsigtede konjunkturmodeller (såsom ADAM og SMEC).

¹¹ Regeringen, Maj 2012, 'Danmark i arbejde – Skattereformen'.

¹² Adfærdseffekter forstås som de effekter, der kommer af, at husholdningerne i modellen har en adfærd. Det inkluderer blandt andet forbrugsmønstre, og hvorledes arbejdsudbuddet ændres i takt med reallønnen. Dynamiske effekter forstås som de effekter, der kommer af, at f.eks. forbrug og arbejdstiden ændres. Hermed påvirkes blandt andet priser og lønninger, hvilket har yderligere effekter (de dynamiske), da husholdningernes adfærd afhænger af disse variable. Dermed er de dynamiske effekter ligeledes adfærdseffekter, som blot er et resultat af dynamiske mekanismer.

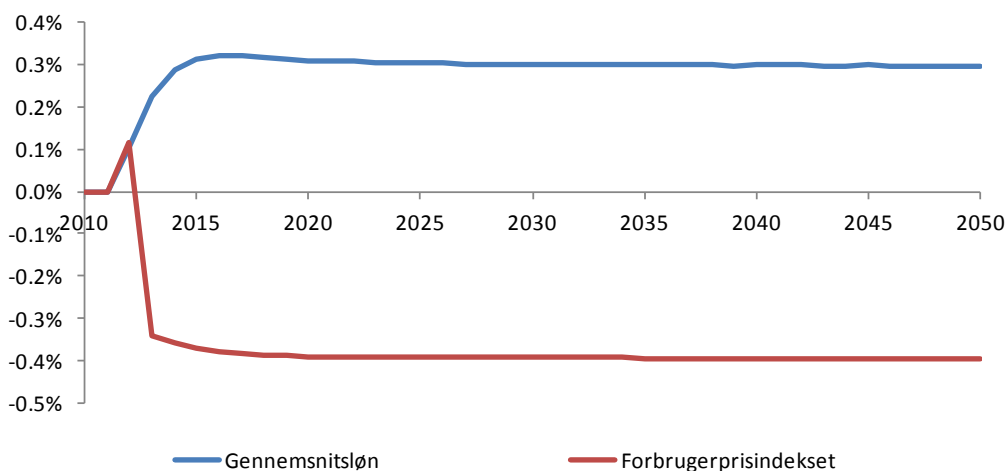
Skattelettelse nr. 1 – Fjernelse af diverse særskatter

Den første skattelettelse er en række af små skattelettelser, hvoraf mange af lettelserne er totale fjernelser af mindre skatter og afgifter. Disse små skatter og afgifter er ikke specifikt indlagt i DREAM-modellen, men er en del af nogle større skatte kategorier. De små skatter og afgifter fjernes i DREAM-modellen ved, at man ændrer i de relevante skatte kategorier. I Tabel 3 beskrives de enkelte skatteændringer nærmere, samt hvorledes de er indlagt i DREAM-modellen.

Tabel 3 – Fjernelse af diverse særskatter, mekanisk provenu i 2013, mia. kr.

Fjernelse af fedtafgiften	1,4
- Lempelse af punktafgifterne på privat forbrug af varer fra produktions- og service sektoren	
Fjernelse af iværksætterskatten	0,5
- Sænkelse af selskabsskattebasen	
Fjernelse af skat på fri telefon	0,1
- Ændring i ligningsmæssige fradrag	
Kommende sukkerafgift droppes	1,0
- Lempelse af punktafgifterne på privat forbrug af varer fra produktions- og service sektoren	
Genindførelse af omkostningsafdækning i skattesager	0,1
- Lumpsum overførsel fra det offentlige til private husholdninger	
Kommende reklameafgift droppes	0,4
- Lempelse af punktafgifterne på privat forbrug af varer fra produktions- og service sektoren	
Fuld momsaflyftning af overnatning og restauration	0,8
- Sænkelse af selskabsskattebasen	
Kommende kørselsafgift på lastbiler droppes	1,5
- Lempelse af virksomhedernes afgifter på benyttelse af motorkøretøjer	
Lempelse af punktafgifter på grænsehandelsfølsomme varer	0,7
- Lempelse af punktafgifterne på privat forbrug af varer fra produktions- og service sektoren	
Lempelse af energiafgifter i sektorneutral retning	0,5
- Lempelse af virksomhedernes afgifter på benyttelse af energi	
Samlet	7,0

De mange små ændringer medfører mange små effekter, men samlet set er det hovedsageligt afgiftsniveauet, der sættes ned. Når afgifterne sænkes, falder priserne på forbrugsvarer for forbrugerne, som det ses i Figur 2. Prisfaldet får efterspørgslen til at stige, hvorved producenterne øger efterspørgslen efter inputfaktorerne, materialer, kapital og arbejdskraft. Når efterspørgslen efter arbejdskraft stiger, så stiger lønningerne, som det ses i Figur 2. Derved stiger producenternes omkostninger også, og prisen sættes tilsvarende op.

Figur 2 - Ændring i løn og priser som følge af en afskaffelse af diverse særskatter

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Den stigende realløn øger incitamentet til at arbejde, hvilket medfører, at den gennemsnitlige arbejdstid stiger med omkring 1 time om året, som det ses i Tabel 4. Det stigende arbejdsudbud betyder, at det samlede antal arbejdstimer stiger med, hvad der svarer til ca. 1.800 fuldtidsansatte.

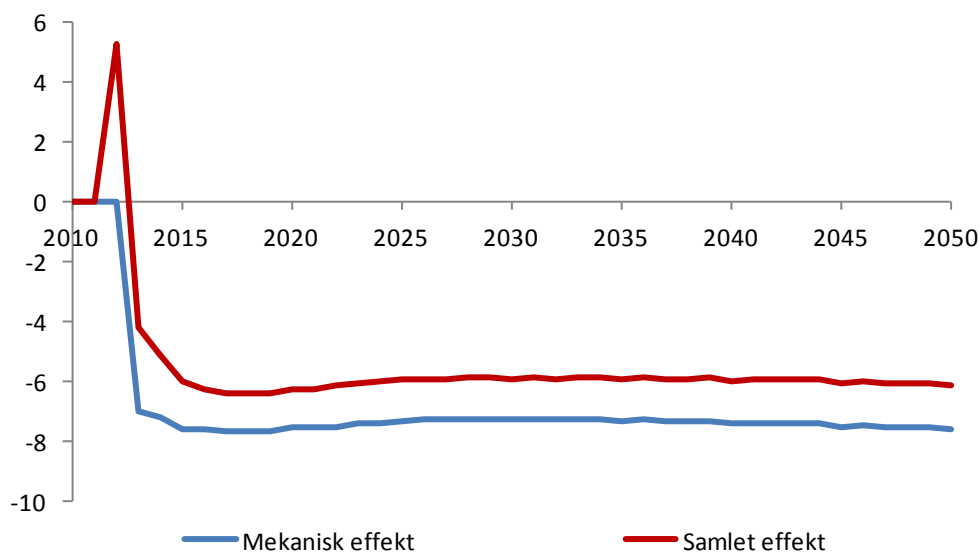
Tabel 4 - Marginaleffekten af fjernelse af diverse særskatter

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	1	1
	personer	
Antal ledige	0	0
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	1.800	1.900

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Når adfærdseffekter og dynamiske effekter tages i betragtning, kan man se, at skattelettelsen er delvist selvfinansierende. Dette skyldes, at den øgede efterspørgsel medfører stigende indtægter for staten i form af moms og andre afgifter. Dernæst bevirker stigningen i løn og arbejdstid, at indkomstbeskatningsgrundlaget øges, hvorved skatteindtægterne stiger. Den positive effekt i 2012 skyldes, at skattelettelsen annonceres i 2012, hvorefter den først gennemføres i 2013. Det betyder, at efterspørgslen samt lønniveauet allerede øges i 2012, da husholdningerne i modellen indser, at de på langt sigt har råd til at forbruge mere, samt at virksomhederne indser, at de på langt sigt skal producere mere. Denne kortsigtede annonceringseffekt bør man dog være påpasselig med at tilskrive stor betydning, da DREAM-modellen netop har sin force på det lange sigt.

Figur 3 - Påvirkning af de offentlige finanser ved fjernelse af diverse særskatter, mia. kr., 2013-niveau

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Skattelettelse nr. 2 – Forhøjelse af beskæftigelsesfradraget

I dette stød analyseres effekten af en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget. Beskæftigelsesfradraget øges med 3 pct. point, samtidig med at det maksimale beskæftigelsesfradrag øges. Det betyder, at det maksimale beskæftigelsesfradrag opnås ved samme indkomst som før ændringen. Det højere beskæftigelsesfradrag påvirker incitamentet til at arbejde på to områder. Personer i beskæftigelse, der har en indkomst på under 317.000 kr., oplever en lavere marginalskat på omkring 1 pct.point, hvilket betyder, at deres incitament til at arbejde flere timer øges. Personer udenfor beskæftigelse oplever, at forskelsbeløbet på at være i arbejde kontra uden arbejde øges. Dermed øges deres økonomiske incitament til at komme i beskæftigelse.

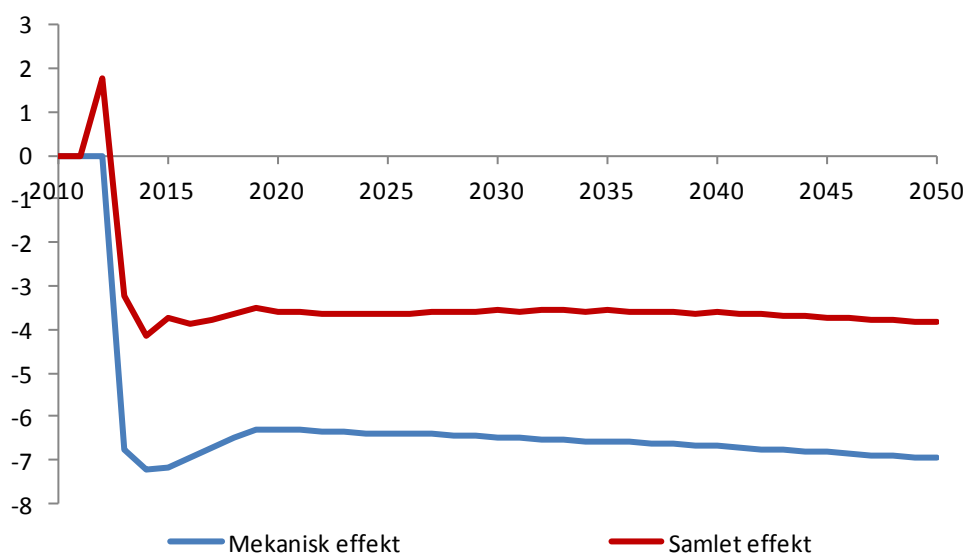
Som det ses i Tabel 5, bevirker en stigning i beskæftigelsesfradraget, at både den gennemsnitlige arbejdstid stiger, og at antallet af ledige falder. Samlet set øges den samlede mængde af beskæftigede timer med, hvad der svarer til omkring 5.000 fuldtidsansatte som følge af en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget.

Tabel 5 - Marginaleffekten af højere beskæftigelsesfradrag

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	1¼	1¼
	personer	
Antal ledige	- 2.500	- 2.600
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	4.800	5.000

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Den stigende beskæftigelse øger statens skatteindtægter, og ligeledes øges statens indtægter via moms og afgifter af en øget efterspørgsel. Desuden mindskes skattens udgifter til dagpenge. Dette bevirker, at omkring 45 pct. af statens provenutab i forbindelse med en stigning i beskæftigelsesfradraget, på sigt, kommer tilbage via dynamiske effekter og adfærdseffekter.

Figur 4 – Påvirkning af de offentlige finanser ved øget beskæftigelsesfradrag, mia. kr., 2013-niveau

Anm.: De mekaniske effekter af en stigning i beskæftigelsesfradraget på 3 pct.point falder fra 2015 og frem til 2019. Dette skyldes, at værdien af 1 kr. beskæftigelsesfradrag falder i den periode i forbindelse med, at sundhedsbidraget lægges over i bundskatten. Af samme årsag er det vedtaget, at beskæftigelsesfradraget stiger i denne periode, således at værdien af beskæftigelsesfradraget ikke ændres under de nuværende regler.

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Skattelettelse nr. 3 – Forhøjelse af topskattegrænsen

Efter de nuværende regler rykkes topskattegrænsen i 2014 fra 389.900 kr. til 409.100 kr. Dette stød analyserer effekten af at gennemføre denne ændring allerede i 2013, samtidig med at topskattegrænsen rykkes yderligere 70.000 kr. op. Det betyder, at topskattegrænsen i 2013 er på 479.100 kr., hvorefter grænsen satsreguleres efter gældende regler. En topskattegrænse på 479.100 betyder, at der kun betales topskat af lønindkomst på over 521.000 kr, da topskatten beregnes på baggrund af 'den personlige indkomst', altså 'lønindkomsten' efter der er betalt AM-bidrag.

En forhøjelse af topskattegrænsen bevirker, at personer, der har en lønindkomst mellem 445.000 kr.¹³ og 521.000 kr. får nedsat deres marginalsat med 13,8 pct.point¹⁴. Dermed øges det økonomiske incitament til at arbejde for denne gruppe, hvorved den gennemsnitlige arbejdstid stiger, som det ses i Tabel 6.

Tabel 6 - Marginaleffekten af højere topskattegrænse

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	3	3
	personer	
Antal ledige	200	200
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	5.200	5.500

Anm.: Pga. en teknikalitet i DREAM-modellen stiger kompensationsgraden en lille smule, når topskattegrænsen forhøjes. Dermed øges antallet af ledige en smule. Dette er dog ikke i overensstemmelse med de faktiske konsekvenser af en forhøjelse af topskattegrænsen.

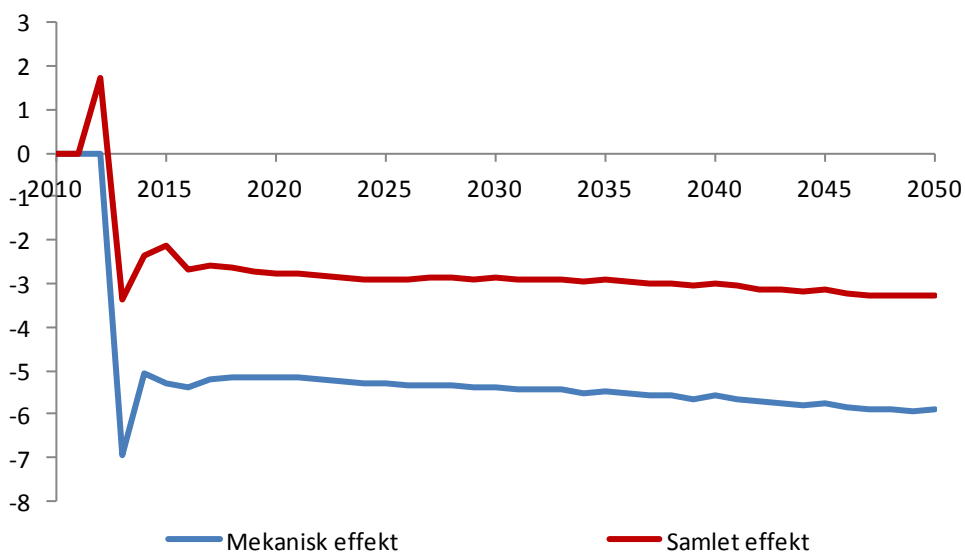
Kilde: Egne beregninger på DREAM

Den stigende arbejdstid øger statens skatteindtægter, og ligeledes øges statens indtægter via moms og afgifter af en øget efterspørgsel. Dette bevirker, at omkring 45 pct. af statens provenutab i forbindelse med en forhøjelse af topskattegrænsen kommer tilbage via dynamiske effekter og adfærdseffekter.

¹³ Ved de nuværende regler betales der topskat såfremt lønindkomsten er over 425.000 kr. i 2013 og over 445.000 i 2014 og senere.

¹⁴ $\text{Topskattesatsen}(15\%) \times (1 - \text{AM-bidrag}(8\%))$. Moms og afgifter er i dette tilfælde ikke medtaget i udregningen af marginalsatten.

Figur 5 - Påvirkning af de offentlige finanser ved forhøjet topskattegrænse, mia. kr., 2013-niveau

Anm.: Det ses, at den mekaniske effekt er kraftigst i 2013, hvorefter den falder til et lavere niveau. Det skyldes, at topskattegrænsen i 2013 rykkes med 70.000 kr. plus fremrykningen på 19.800 kr., der var planlagt til at finde sted i 2014.

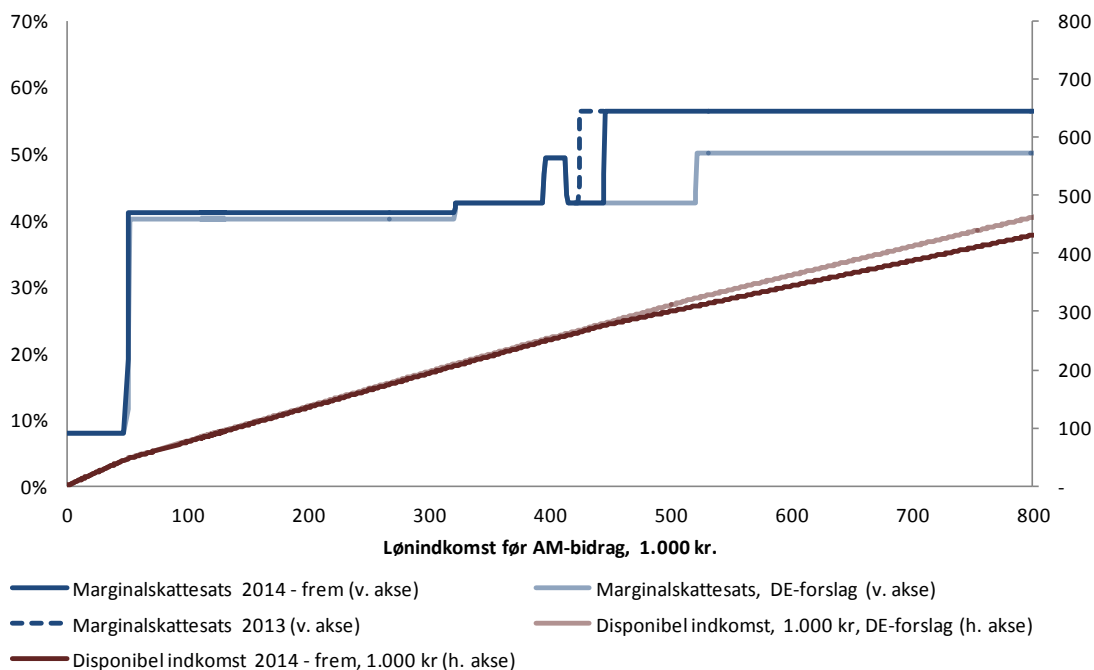
Kilde: Egne beregninger på DREAM

Skattelettelse nr. 4 – Lavere topskattesats

Efter at topskattegrænsen er rykket 70.000 kr. op, nedsættes topskattesatsen nu fra 15 pct. til 8,25 pct. Det vil sige, at stødet der analyseres her, er effekten af at sænke topskattesatsen med 6,75 pct.point, givet at topskattegrænsen er rykket op. Såfremt topskattegrænsen ikke hæves, vil det være mere omkostningsfuldt at sænke topskattesatsen. I Figur 6 ses det, hvorledes marginalskatten påvirkes af alle DE's reformforslag, og som det ses, bevirker den lavere marginale topskattesats, at marginalskatten falder til omkring 50 pct. for personer, der betaler topskat¹⁵.

¹⁵ Marginalskatten bliver 50,12 pct. såfremt der betales 25 pct. i kommuneskat og 0,89 pct. i kirkeskat.

Figur 6 - Marginalskattesatsen i 2013 før og efter DE's reformforslag

Anm.: Der regnes med kommunalskat på 25 pct. og kirkeskat på 0,89 pct.

Kilde: Egne beregninger

En sænkelse af topskattesatsen bevirker, at personer, der har en lønindkomst over 521.000 kr. får nedsat deres marginalskat med 6,21 pct.point¹⁶. Dermed øges det økonomiske incitament til at arbejde for denne gruppe, hvorved den gennemsnitlige arbejdstid stiger, som det ses i Tabel 7.

Tabel 7 - Marginaleffekten af lavere topskattesats

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	2¼	2¼
	personer	
Antal ledige	200	100
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	4.600	4.900

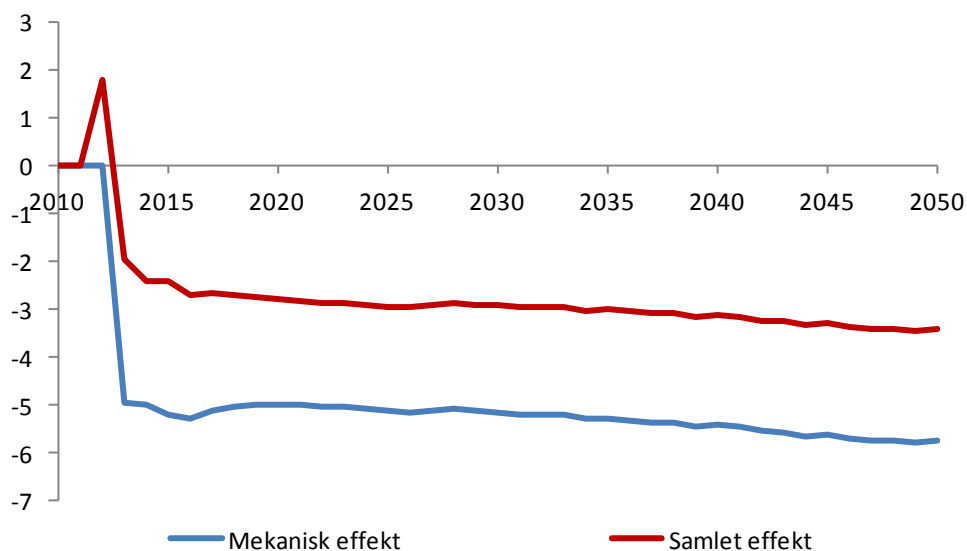
Anm.: Pga. en teknikalitet i DREAM-modellen, stiger kompensationsgraden en lille smule, når topskattesatsen sættes ned. Dermed øges antallet af ledige en smule. Dette er dog ikke i overensstemmelse med de faktiske konsekvenser af en forøgelse af topskattegrænsen.

Kilde: Egne beregninger på DREAM

¹⁶ Topskattesænkelsen(6,75 %) x (1 - AM-bidrag(8 %)). Moms og afgifter er i dette tilfælde ikke medtaget i udregningen af marginalskatten.

Den stigende arbejdstid øger statens skatteindtægter, og ligeledes øges statens indtægter via moms og afgifter af en øget efterspørgsel. Dette bevirker, at omkring 42 % af statens provenutab i forbindelse med en lavere topskattesats kommer tilbage via dynamiske effekter og adfærdseffekter.

Figur 7 – Påvirkning af de offentlige finanser ved lavere topskattesats, mia. kr., 2013-niveau

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Skattelettelse nr. 5 – Nedsættelse af selskabsskattesatsen

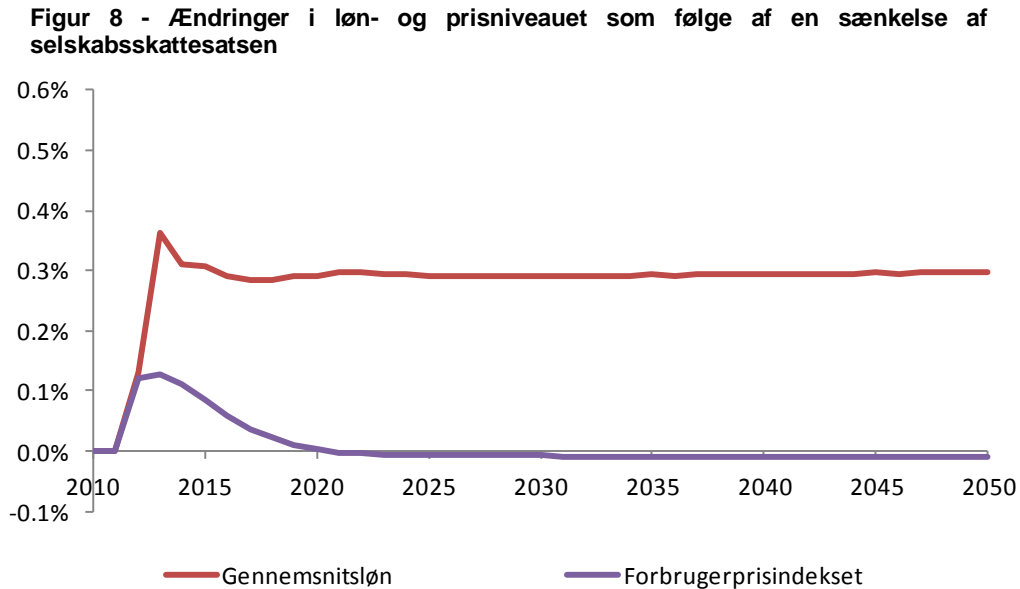
I dette stød analyseres effekten af at nedsætte selskabsskattesatsen med 5 %-point fra 25 % til 20 %. Hele nedsættelsen sker i 2013. Effekterne af en lavere selskabsskattesats er dog meget omdiskuterede, hvorved DREAM-modellens resultater skal holdes op imod de konkrete antagelser i DREAM-modellen; en grundregel, der altid gør sig gældende ved modelanalyser.

Når selskabsskattesatsen sænkes i DREAM-modellen, påvirker dette modellen på to måder. En sænket selskabsskat øger investeringerne en smule, og samtidig øges dividendeudbetalingerne, hvilket medfører en efterspørgselseffekt. Efterspørgselseffekten er væsentligt større end investeringseffekten.

Der kan argumenteres for, at investeringseffekten er for lille i DREAM-modellen. I DREAM-modellen er der konstant skalaafkast på kapital, hvilket betyder, at kapital ikke flytter ud af landet, når selskabsskatten hæves, og omvendt. Derved påvirkes investeringsniveauet ikke i tilstrækkelig grad, når selskabsskatten ændres. Ligeledes kan der argumenteres for, at efterspørgselseffekten er for stor i DREAM-modellen, da det i DREAM-modellen antages, at alle danske virksomheder ejes af hjemlandets befolkning. Dette er ikke i overensstemmelse med virkeligheden, hvor kun omkring 50 % af de danske aktier ejes af danskere. Dermed overvurderes effekten af dividendeudbetalingerne i DREAM-modellen. Nedenfor beskrives,

hvorledes økonomien reagerer, når selskabsskattesatsen sænkes i DREAM-modellen, hvor man dog skal have overnævnte kommentarer i baghovedet.

Når selskabsskattesatsen sænkes, øges dividendeudbetalingerne, hvilket øger husholdningernes disponible indkomst. Dermed øges husholdningernes efterspørgsel, hvilket presser priser og lønninger op, som det ses i Figur 8.

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Når reallønnen stiger, øges incitamentet til at arbejde, hvorved der sker en stigning i den gennemsnitlige arbejdstid, som det ses i Tabel 8.

Tabel 8 - Marginaleffekterne af lavere selskabsskat

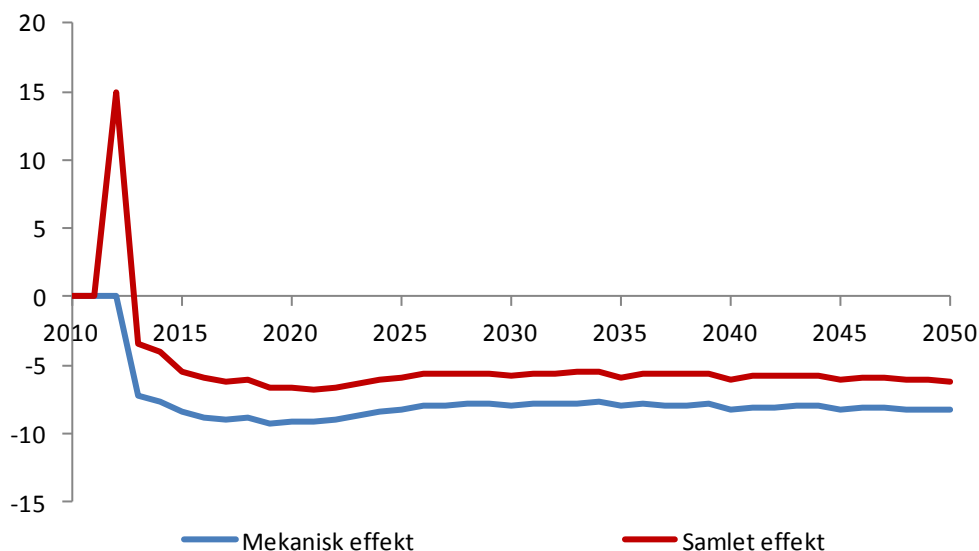
	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	½	½
	personer	
Antal ledige	0	0
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	800	800

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Den lavere selskabsskat medfører lavere skatteindtægter. Modsat påvirkes skatteindtægterne positivt af den øgede dividendeudbetaling og den højere arbejdstid. Indtægter fra moms og andre afgifter stiger ligeledes i forbindelse med den løftede efterspørgsel, og samlet set dækkes omkring 26 % af statens provenutab af dynamiske effekter og adfærdseffekter. Stigningen i lønniveauet bevirker ikke i sig selv en højere selvfinansieringsgrad, da højere

lønninger medfører højere udgifter til overførselsindkomster og offentlige lønninger, samtidig med at de ligeledes løfter skatteindtægterne.

Figur 9 - Påvirkning på de offentlige finanser ved lavere selskabsskats, mia. kr., 2013-niveau

Kilde: Egne beregninger på DREAM

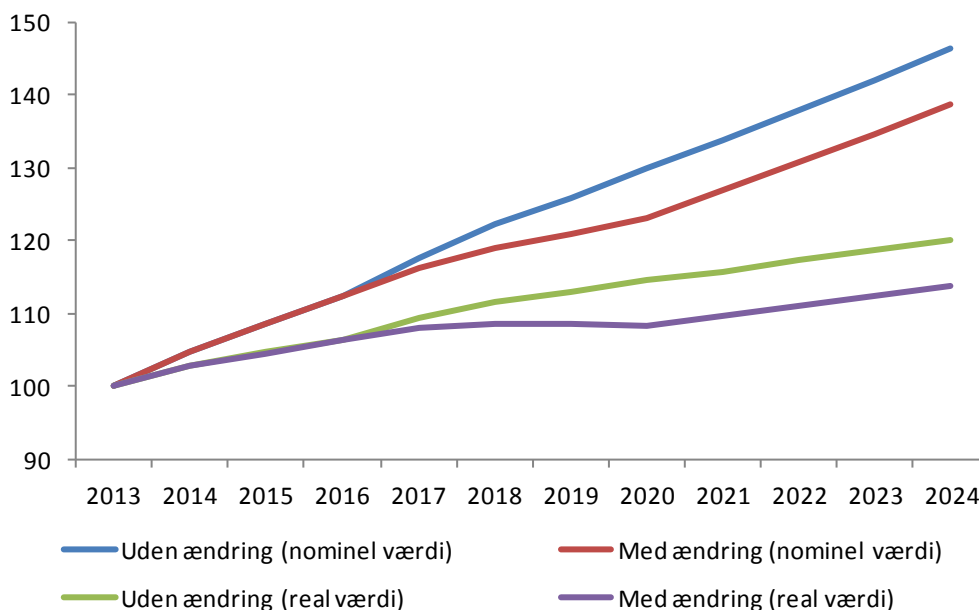
Skattelettelse nr. 6 – Tiltrækning af udenlandske investeringer

Som den 6. skattelettelse ønsker DE en analyse af tiltag på omkring 1. mia. kr., der skal tiltrække udenlandske investeringer. Da der ikke findes konkrete objektive vurderinger af, hvorledes sådanne tiltag vil påvirke investeringsniveauet, antages det i DREAM-modellen, at tiltagene blot vil mindske selskabsskattebasen med et beløb svarende til, at skatteindtægterne falder med 1 mia. kr. via de mekaniske effekter. De dynamiske effekter og adfærdseffekterne vil mindske tabet for de offentlige finanser på samme vis som ved en lavere selskabsskat; effekterne vil blot være mindre, da den samlede ændring i modellen er mindre.

Finansieringstiltag nr. 1 – Ændret regulering af overførselsindkomster

Det første finansieringsforslag er det forslag, der giver det største bidrag til finansieringen af skattelettelserne. Samtidig er det også det forslag, der øger arbejdsudbuddet mest. Forslaget går på, at de satsregulerede overførselsindkomster oplever en lavere stigning i overførslerne i årene 2017–2020, således at de omtrent følger prisudviklingen i stedet for lønudviklingen. Konkret udformes forslaget således, at overførslerne i de fire år reguleres med 1,5 pct. mindre, end hvis de blev reguleret i forhold til den normale satsregulering. Da det i DREAM-modellen forventes, at reallønnen stiger med omkring 1,5 pct. årligt, betyder tiltaget, at overførselsindkomsterne i de fire pågældende år vil følge prisudviklingen i stedet for lønudviklingen, og dermed vil realværdien af overførselsindkomsterne være uændret over den fireårige periode. I 2020 vil realværdien af en given overførselsindkomst dermed være omtrent den samme som i 2016, men godt 5 pct. lavere end den ville have været i 2020, hvis satsreguleringen ikke var blevet ændret.

Figur 10 - Forventet udvikling i niveauet for satsregulerende overførselsindkomster, indeks

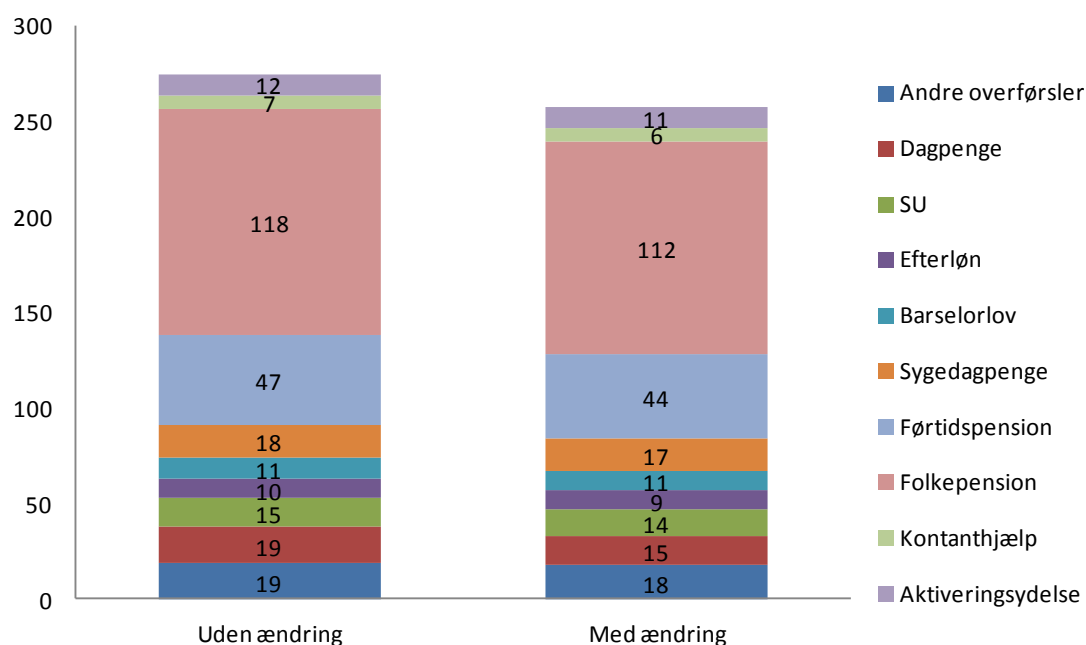

Anm.: Forløbet 'Med ændring' viser udviklingen for niveauet af overførsler, efter dynamiske effekter og adfærdseffekter er taget med i betragtning.

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Samtlige overførsler, der er satsregulerede, er omfattet af forslaget, hvormed den base, hvori der kan ske besparelser, er ganske stor. Det betyder ligeledes, at man ved relativt små ændringer kan opnå forholdsvis store besparelser. Fordelingen af de satsregulerede overførsler kan ses i Figur 11.

Figur 11 - Udgifter til satsregulerede overførsler i 2020, mia. kr., 2013-niveau

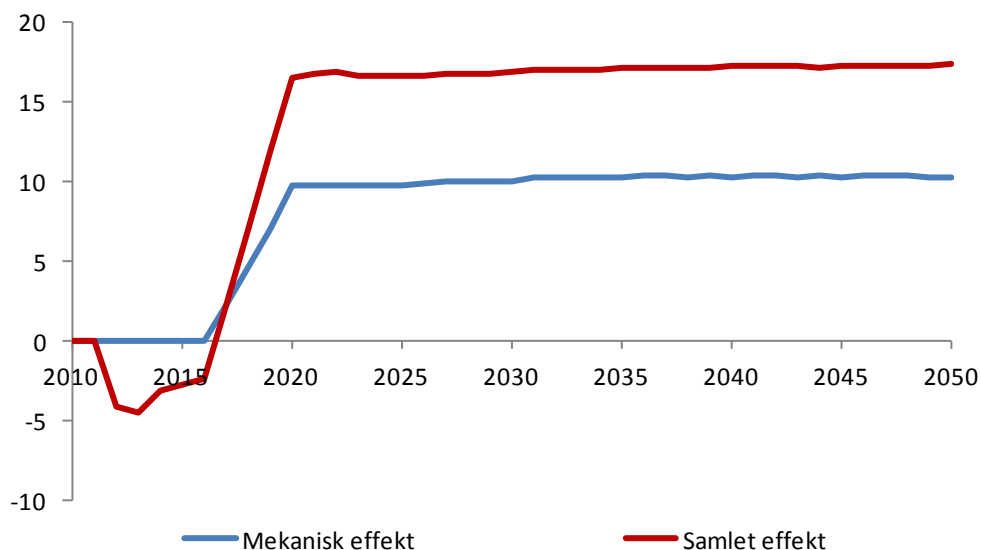

Anm.: Udgifterne i 2020 'Med ændring' viser udgifterne til satsregulerende overførsler, efter dynamiske effekter og adfærdseffekter er taget med i betragtning. Det kan blandt andet ses ved, at udgifterne til dagpenge falder forholdsvist meget, hvilket skyldes, at antallet af dagpengemodtagere falder som følge af de lavere overførsler.

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Den mekaniske bruttoeffekt af den lavere regulering er på 14,6 mia. kr., men herfra skal trækkes tabte skatteindtægter, da de sparede overførselsindkomster er indkomstskattepligtige. Dermed er den mekaniske nettoeffekt på 9,8 mia. kr. i 2020, opgjort i 2013-niveau. Den samlede besparelse er dog væsentligt større, som det ses i Figur 12.

Figur 12 – Påvirkning på de offentlige finanser ved lavere overførsler, mia. kr., 2013-niveau

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Årsagen til, at de samlede besparelser overstiger den mekaniske besparelse, er hovedsageligt, at de lavere overførsler øger beskæftigelsen. Det bevirker, at skatteindtægterne stiger, og at udgifterne til dagpenge falder. Når overførslerne mindskes i forhold til grundforløbet, øges det økonomiske incitament til at arbejde. Med de ekstensive arbejdsudbudselasticiteter, der blev beskrevet under "Tekniske forudsætninger for beregningerne", betyder det, at beskæftigelsen øges med knap 15.000 personer. I DREAM-modellen antages det, at alle de ekstra beskæftigede går fra at være på dagpenge til at være i beskæftigelse. Dermed ses den ekstensive beskæftigelseseffekt i et lavere antal ledige. Som beskrevet i "Tekniske forudsætninger for beregningerne" er der en vis usikkerhed omkring størrelsen af de ekstensive arbejdsudbudselasticiteter, hvilket betyder, at der er en lignende usikkerhed omkring størrelsen af reformforslagets beskæftigelsesresultater.

Tabel 9 – Marginaleffekten af lavere overførselsindkomster

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	- 1	- 1
	personer	
Antal ledige	- 13.800	- 14.900
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	12.200	13.500

Kilde: Egne beregninger på DREAM

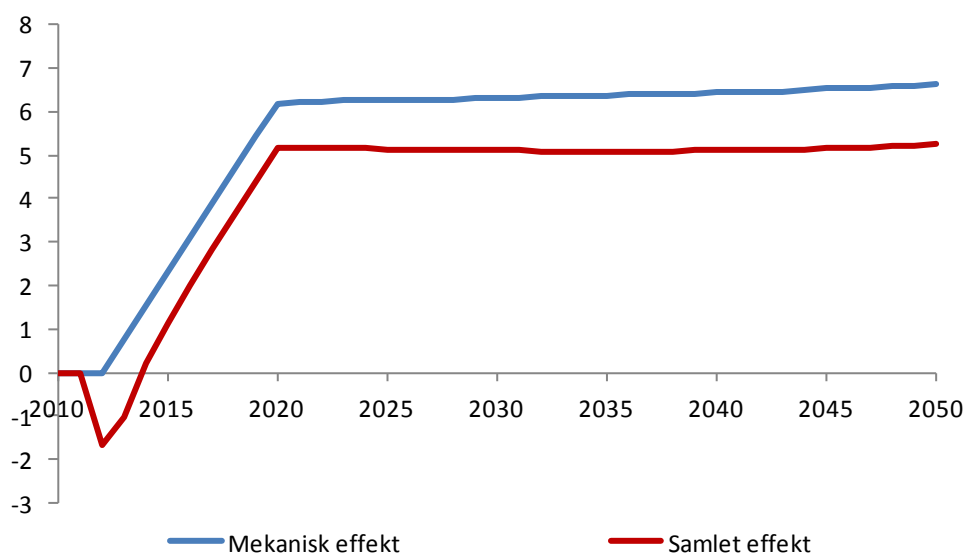
Udover den ekstensive effekt på beskæftigelsen er der en intensiv effekt, som ses ved, at den gennemsnitlige arbejdstid falder med én time. Personer i beskæftigelse bliver ikke direkte

påvirket af den lavere regulering af overførslerne, men de påvirkes indirekte, da lønniveauet falder pga. det øgede arbejdsudbud, hvormed incitamentet til at arbejde mindskes.

Finansieringstiltag nr. 2 – Øget brugerbetaling

Finansieringsforslaget går på, at brugerbetalingen for offentlige goder gradvist øges fra 2013 til 2020, således at den samlede brugerbetaling øges med 6,2 mia. kr. i 2020, opgjort i 2013-niveau. Som det ses i Figur 13, bevirker adfærds- og dynamiske effekter, at besparelsen bliver knap så stor. Det skyldes, at når brugerbetalingen øges, mindskes husholdningernes disponible indkomst, hvorved deres privatforbrug mindskes. Det bevirker lavere indtægter via moms og afgifter og en generelt lavere økonomisk aktivitet.

Figur 13 – Påvirkning på de offentlige finanser ved øget brugerbetaling, mia. kr., 2013-niveau

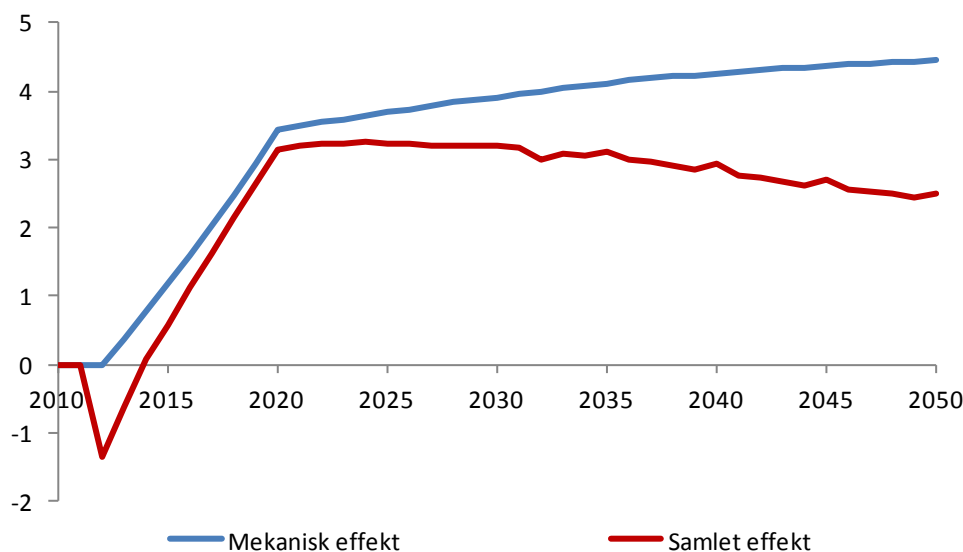

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Finansieringstiltag nr. 3 – Øget pensionsafkastbeskatning

Den 3. finansieringskilde er en stigning i pensionsafkastbeskatningen fra 15 pct. til 17 pct. Stigningen indføres gradvist fra 2013 til 2020. Den mekaniske effekt af forslaget er, at statens indtægter stiger med omkring 4 mia. kr., som det ses i Figur 14. Den samlede effekt på statens finanser falder dog over tid, når alle effekter medregnes.

Figur 14 - Påvirkning på de offentlige finanser ved øget pensionsafkastbeskatning, mia. kr., 2013-niveau

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Årsagen til denne udvikling er, at beskatningen af pensionsafkastet får en større negativ betydning over tid via rentes-rente-effekter. Det skyldes, at afkastet beskattes hårdere, hvormed den vækst i pensionsformuen, der skyldes afkast på den eksisterende formue, mindskes. Den mindre skattebase bevirker, at gevinsten ved en øget skatteprocent mindskes. Denne effekt bliver større over tid, da pensionsformuen gradvist bliver mindre og mindre relativt til grundforløbet.

For husholdningerne bevirker denne mindskelse af pensionsformuen, at de kan se frem til lavere udbetalinger som pensionister. Det betyder, at husholdningerne, for at udjævne deres forbrug, mindsker forbruget en smule, mens de arbejder, mod at forbruget som pensionist løftes en smule. Forbruget som pensionist er dog stadig lavere end i grundforløbet, hvilket skyldes den lavere pensionsformue. Det lavere forbrug, både som yngre og pensionist, mindsker statens indtægter via moms og afgifter, og ligeledes mindskes priser og reallønnen. Den lavere realløn bevirker, at det økonomiske incitament til at arbejde mindskes, hvorved den gennemsnitlige arbejdstid falder. Dette har også en negativ indflydelse på statens finanser.

Tabel 10 - Marginaleffekten af højere pensionsafkastbeskatning

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	- ¼	- ¼
	personer	
Antal ledige	0	0
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	- 300	- 300

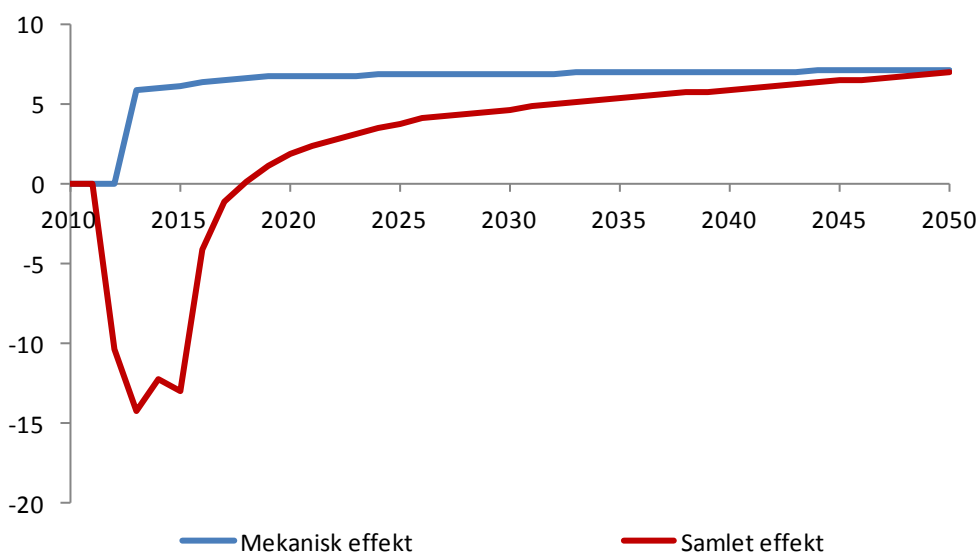
Kilde: Egne beregninger på DREAM

Finansieringstiltag nr. 4 – Ophævelse af nominalprincippet for ejendomsværdibeskatning

I det 4. finansieringsforslag ophæves nominalprincippet for ejendomsværdibeskatningen fra og med år 2016. Samtidig hæves den effektive sats for ejendomsværdibeskatningen til 0,6 pct. Den mekaniske effekt af finansieringen forbedrer den offentlige primære saldo med 6,8 mia. kr. i 2020. Effekten på saldoen bliver imidlertid markant anderledes, når de dynamiske effekter medregnes. Den forøgede ejendomsværdiskat øger omkostningerne ved boligbenyttelse, hvilket allerede ved annonceringen af skattestigningen bliver kapitaliseret i ejendomspriserne, der falder med 9 pct.¹⁷ Hovedparten af prisfaldet forårsages af et permanent fald i prisen på jord.

Husholdningerne oplever således et fald i boligformuen, hvilket resulterer i et permanent lavere privat forbrug. De højere omkostninger ved boligbenyttelse resulterer desuden i en substitution fra bolig mod andre forbrugstyper, hvilket bidrager til et permanent fald i de private boliginvesteringer.

Figur 15 - Påvirkning på de offentlige finanser af ophævelse af nominalprincippet for ejendomsværdibeskatning, mia. kr., 2013-niveau

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Den lavere indenlandske efterspørgsel mindsker statens indtægter fra moms og afgifter og resulterer i lavere priser og realløn. Den lavere realløn mindsker incitamentet til at arbejde, hvilket reducerer den gennemsnitlige arbejdstid og fuldtidsbeskæftigelsen. Dette bidrager til

¹⁷ At faldet i ejendomspriserne slår igennem allerede ved annonceringen af den fremtidige stigning i ejendomsværdiskatten, skyldes, at husholdningerne er rationelle fremadskuende agenter, der allerede fra annonceringstidspunktet agerer på fremtidige politikændringer.

en forværring af den offentlige saldo. Når de dynamiske effekter medregnes, forværres den offentlige saldo frem til 2018 som følge af den hævede ejendomsværdiskat. Efter 2018 bidrager ændringen i ejendomsværdiskatten positivt til de offentlige finanser.

Tabel 11 - Arbejdsmarkedseffekten af ophævelse af nominalprincippet for ejendomsværdibeskatning

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	- 2	- 2¼
	personer	
Antal ledige	- 300	0
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	- 3.400	- 4.100

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Finansieringstiltag nr. 5 – Afvikling af særlige begunstigelser

I dette finansieringsforslag afvikles en række særlige regler, der hovedsageligt virker som særbegunstiger eller støtte til dele af erhvervslivet. DE vurderer, at sådanne afviklinger vil kunne bidrage med 3 mia. kr. i 2020, opgjort i 2013-niveau. Forslaget indlægges i DREAM-modellen ved, at selskabsskattebasen øges gradvist fra 2013 til 2020, således at provenuet stiger med 3 mia. kr. i 2020, opgjort i 2013-niveau. Det vil sige, at stødet er ligesom "Skattelettelse nr. 6 – Tiltrækning af udenlandske investeringer", blot tre gange så stort, gradvist indfaset og med modsat fortegn. Det bevirker, at dividendeudbetalingerne falder, hvormed efterspørgslen påvirkes negativt.

Finansieringstiltag nr. 6 og 7 – Mere effektiv skatteligning og andelsboliger gøres skattepligtige

Disse to finansieringsforslag er som udgangspunkt relativt forskellige. De indlægges dog i DREAM-modellen på samme måde, hvorfor de beskrives samlet. DE vurderer, at begge forslag kan bidrage med 2 mia. kr. i 2020, opgjort i 2013-niveau. I DREAM-modellen indlægges dette ved, at en lump sum transferering fra husholdningerne til staten gradvist øges fra 2013 til 2020. Den faktiske effekt for hvert enkelt forslag er dog lidt mindre end de 2 mia. kr., da transfereringen bevirker, at husholdningernes disponible indkomst formindskes, og derved mindskes indtægterne fra moms, afgifter og andre skatter også.

Finansieringstiltag nr. 8 – Håndhævelse af udenlandske internetvirksomheders momspligt

Dette forslag forventes af DE at medføre en provenueeffekt på 1 mia. kr. i 2020, opgjort i 2013-niveau. Forslaget indlægges i DREAM-modellen ved, at moms på udenlandske varer til privat forbrug øges frem til 2020, således at provenuet stiger med 1 mia. kr. i 2020. Dette tiltag betyder, at de indenlandske husholdninger oplever en stigning i prisen inkl. moms, hvilket betyder, at deres realløn mindskes en smule. Det betyder, at incitamentet til at arbejde mindskes en smule, hvilket slår igennem på den gennemsnitlige arbejdstid.

Tabel 12 - Arbejdsmarkedseffekterne af håndhævelse af udenlandske internetvirksomheders momspligt

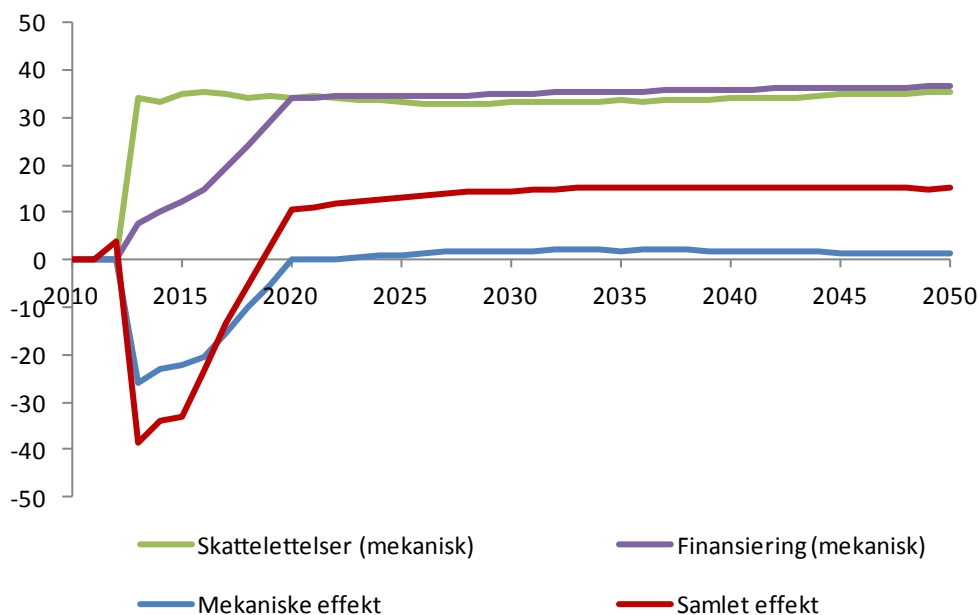
	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	- ¼	- ¼
	personer	
Antal ledige	0	0
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	- 400	- 500

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Skattereformen samlet

Når skattereformen betragtes samlet, ses det i Figur 16, at reformen er underfinansieret på kort sigt, hvorefter den fra 2020 og frem er fuldt finansieret. Når dynamiske effekter og adfærdseffekter tages med i betragtning, bidrager skattereformen positivt til statens finanser.

Figur 16 – Skattereformens samlede påvirkning på de offentlige finanser, mia. kr., 2013-niveau

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Skattereformens påvirkning på de offentlige finanser beskrives nærmere i 'Samlet effekt på de offentlige finanser', men den positive effekt på de offentlige finanser kommer hovedsageligt pga. det øgede økonomiske incitament til at arbejde, som løfter den gennemsnitlige arbejdstid og øger antallet af beskæftigede. De samlede effekter på arbejdstid og antal beskæftigede ses i Tabel 13.

Tabel 13 – Samlede arbejdsmarkedseffekter af skattereformen

	2020	2040
	timer	
Gennemsnitlig arbejdstid	5	5
	personer	
Antal ledige	- 16.300	- 17.200
Fuldtidsækvivalent beskæftigelse	25.100	26.600

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Som beskrevet tidligere er der en vis usikkerhed omkring arbejdsudbudseffekterne, særligt de ekstensive. Usikkerheden omkring arbejdsudbudseffekterne medfører, at der er tilsvarende usikkerhed omkring de samlede positive effekter på de offentlige finanser, da de i høj grad afhænger af arbejdsudbudseffekterne.

Samlet makroøkonomisk virkning

Skattereformens samlede effekt på økonomiens hovedaggregater er forholdsvis neutral. Dette skyldes, at de dæmpende effekter på finansieringssiden, særligt reguleringen af overførselsindkomsterne, den øgede ejendomsværdiskat og pensionsafkastbeskatning, i en vis grad opvejer de positive effekter af det forøgede arbejdsudbud. Den lavere reallønsudvikling medvirker til et lavere privat forbrug via en lavere disponibel indkomst, men forbedrer også konkurrenceevnen for den udenlandskonkurrerende sektor, hvilket resulterer i en forøget eksport. Foruden den lavere realløn påvirkes privatforbruget negativt af (i) øget opsparring som følge af ændringerne i pensionsafkastbeskatningen, (ii) husholdningernes lavere initiale boligformue som følge af stigninger i ejendomsværdibeskatningen samt (iii) de lavere overførselsindkomster. Det lavere privatforbrug har en negativ effekt på BNP, som ligeledes trækkes ned af lavere boliginvesteringer pga. den højere ejendomsværdibeskatning. Derimod trækker det stigende arbejdsudbud BNP op.

Tabel 14 - Makroøkonomiske effekter af samtlige stød, relative ændringer, indeks, grundforløb = 100

	2020	2025	2030	2040	2050
BNP	100.1	100.1	100.2	100.2	100.3
Privat forbrug	98.8	98.8	98.9	99.0	99.2
Offentligt forbrug	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- Individuelt offentligt forbrug	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
- Kollektivt offentligt forbrug	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Netto eksport	135.1	145.0	169.7	461.8	480.9
- Eksport	102.0	101.7	101.6	101.6	101.6
- Import	99.9	100.0	100.1	100.1	100.2
Investeringer	97.1	98.5	98.7	98.9	99.0
Realløn	98.9	98.8	98.8	98.8	98.9

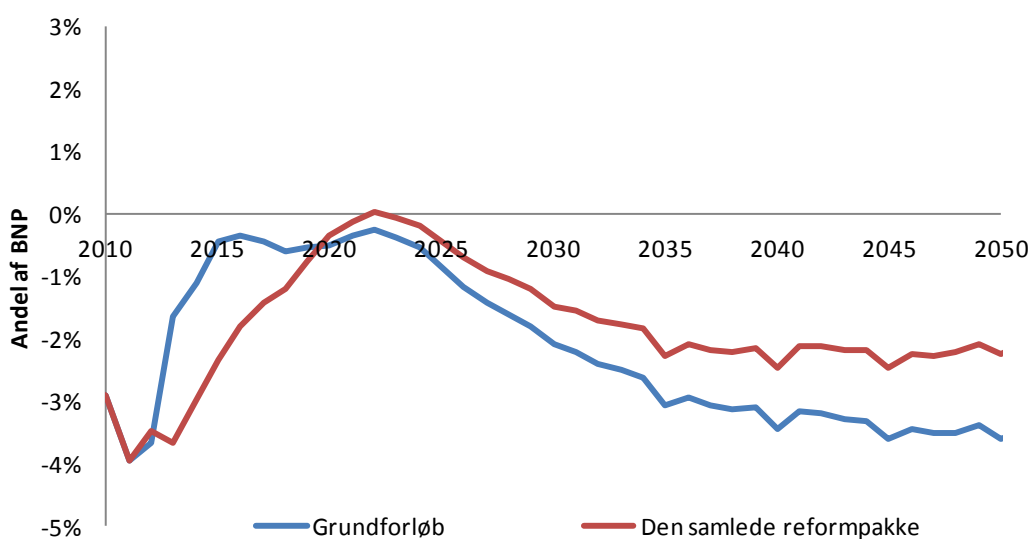
Anm.: Værdierne er opgjort i faste priser.

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Samlet effekt på de offentlige finanser

Da skattelettelserne er underfinansierede på kort sigt, påvirkes den offentlige saldo negativt på kort sigt. Efter 2020 påvirkes den offentlige saldo positivt af skattereformen på grund af adfærds- og dynamiske effekter. Skattereformen påvirker samlet set den finanspolitiske holdbarhedsindikator positivt med 0,5 pct. af BNP. Det bevirker, at finanspolitikken 'teknisk set' bliver holdbar, da holdbarhedsindikatoren i grundforløbet er -0,33 pct. af BNP, hvorimod den er 0,18 pct. af BNP, når reformen medtages. Den offentlige sektor er dog stadig udfordret af udsigten til en lang række år med underskud, som det ses i Figur 17, da finanspolitikens holdbarhed skyldes en forventning om fremtidig overskud efter 2060.

Figur 17 - Den offentlige saldo

Kilde: Egne beregninger på DREAM

Når de offentlige finanser betragtes nærmere i Tabel 15, ses det, at de offentlige indtægter falder en smule som andel af BNP i forhold til grundforløbet. Det skyldes, at en række skattesatser sættes ned, samt at det øgede arbejdsudbud forøger BNP. Modsat øges beskatningsgrundlaget som følge af det øgede arbejdsudbud, og ligeledes øges en række andre skatter.

De offentlige udgifter falder som andel af BNP, hvilket blandt andet skyldes stigningen i BNP, men i særlig grad ændringen i overførselsindkomsterne, som står for det største fald. Særligt kan det ses, at udgifterne til dagpenge falder.

Tabel 15 - Offentlige indtægter og udgifter (som andel af BNP) i forhold til grundforløbet

	2008	2020	2025	2030	2040	2050
		---- Index, grundforløb = 100 ----				
Offentlige indtægter	100.0	98.8	99.0	99.1	99.1	99.0
- Direkte skatter	100.0	98.0	98.2	98.2	98.2	98.1
- Kildeskat	100.0	98.2	98.2	98.2	98.2	98.1
- Selskabsskat	100.0	84.3	84.5	84.2	82.2	80.2
- Andre direkte skatter	100.0	103.5	103.4	103.4	103.4	103.2
- Indirekte skatter	100.0	97.4	97.6	97.7	97.7	97.7
- Moms	100.0	99.5	99.8	99.9	99.9	100.0
- Punktafgifter	100.0	95.9	95.8	95.8	95.7	95.7
- Ejendomsskat	100.0	87.2	86.9	86.7	86.5	86.4
- Andre indirekte skatter	100.0	94.7	94.8	94.9	95.0	95.0
- Anden indkomst	100.0	111.3	108.9	108.5	108.3	108.4
Offentlige udgifter	100.0	97.8	97.8	97.7	97.7	97.7
- Offentlige kollektive forbrug	100.0	99.6	99.5	99.5	99.4	99.4
- Offentligt individuelt forbrug	100.0	99.6	99.5	99.5	99.4	99.4
- Sundhedsudgifter	100.0	99.6	99.5	99.5	99.4	99.4
- Udgifter til uddannelse	100.0	99.6	99.5	99.5	99.4	99.4
- Socialomsorg	100.0	99.6	99.5	99.5	99.4	99.4
- Andet individuelt forbrug	100.0	99.6	99.5	99.5	99.4	99.4
- Offentlige indkomstoverførsler	100.0	93.9	93.8	93.7	93.5	93.4
- Folkepension	100.0	94.4	94.3	94.3	94.3	94.3
- Efterløn	100.0	94.4	94.3	94.3	94.3	94.3
- Førtidspension	100.0	94.4	94.3	94.3	94.3	94.3
- Dagpenge	100.0	79.3	79.4	79.5	79.3	79.0
- Kontanthjælp	100.0	87.6	87.6	87.6	87.4	87.4
- Barselsdagpenge	100.0	94.4	94.3	94.3	94.3	94.3
- SU	100.0	94.4	94.3	94.3	94.3	94.3
- Andre indkomst overførsler	100.0	95.6	95.4	95.2	94.8	94.5
- Offentlige investeringer	100.0	99.8	99.6	99.5	99.5	99.5
- Andre udgifter	100.0	100.3	100.2	100.1	100.0	99.9

Kilde: Egne beregninger på DREAM